

El pragmatisme de la Unió Europea

Albert Royo Marín

@AlbertRoyo5

Polítolleg i màster en economia aplicada.

Actualment treballa com a expert en afers públics internacionals i *advocacy*. Està en excedència de la Comissió Europea.

Ha estat secretari general del Consell de Diplomàcia Pública de Catalunya i secretari de Cooperació Exterior del Govern de Catalunya.

S'ha parlat i escrit molt sobre la qüestió de la permanència o expulsió de la Unió Europea en cas que Catalunya proclami la seva independència. I el cert és que, més enllà de determinades declaracions polítiques, normalment interessades, els tractats comunitaris no preveuen com gestionar una situació d'aquest tipus. L'única referència a quelcom similar queda recollida en l'article 50 del Tractat de la UE, que preveu que un Estat pugui deixar la Unió després d'una negociació de dos anys.

En absència de cap guia legal que permeti orientar la gestió d'un cas com el que ens plantejem, la negociació política serà determinant. L'experiència demostra que la UE es guia pel pragmatisme, i sovint dona una cobertura legal a acords polítics previs o a fets consumats. És el que ha passat en una gran quantitat d'ocasions, des de l'actual negociació del Brexit a la reunificació alemanya, passant per l'entrada a la UE de l'illa de Xipre. Tots ells casos singulars, no previstos pels tractats, que han hagut de ser gestionats políticament, amb imaginació i pragmatisme. Res no fa pensar que el cas català hagi de ser diferent.

Abans de veure quins efectes pot tenir aquest pragmatisme per al potencial cas català, cal destacar una prèvia. El Govern espanyol sosté que no reconeixerà una declaració d'independència de Catalunya. Aquest fet ens permet garantir que, mentre no canviï la seva posició, el Govern espanyol seguirà considerant Catalunya com a part de l'Estat espanyol i, automàticament i mal que li pesi, com a part de la UE. Mentre Espanya no reconegui el nou Estat, Catalunya no pot deixar de formar part de la UE.

“Mentre Espanya no reconegui el nou Estat, Catalunya no pot deixar de formar part de la UE.”

Amb aquesta premissa i tenint en compte que és impossible fer fora un territori com Catalunya de la nit el dia sense provocar un daltabaix econòmic i social a tota

“*La raó acabarà imposant-se. Catalunya vol ser part de la UE, vol participar del procés de construcció europea i treballar per una millor governança democràtica del continent.*”

saber que, mentre el Govern espanyol no la reconegui, el territori i la població catalans seguiran sent considerats part de la Unió a tots els efectes. La negociació amb les capitals estrangeres i amb Brussel·les es produirà en paral·lel a la negociació amb Madrid. Serà una negociació necessàriament multilateral. Aquest període pot durar un cert temps. Cal recordar, a tall d'exemple, que Eslovènia va celebrar un referèndum d'autodeterminació seguint els procediments constitucionals vigents i va trigar sis mesos des de la declaració d'independència a aconseguir el primer reconeixement.

Segon, el dia que Madrid reconegui la República Catalana, fet que serà fruit d'una negociació, no hi haurà cap impediment perquè les institucions de la UE i els països que encara no han reconegut aquesta nova realitat (probablement la majoria de membres de la UE) facin el mateix pas. Si les negociacions han avançat prou quan Madrid faci el pas, és possible que la UE pugui donar la benvinguda al nou Estat membre de manera immediata. En cas que calgui més temps per acomodar Catalunya a les institucions comunitàries, es buscarà garantir un encaix que no afecti el dia a dia dels actors que interactuen amb Catalunya: ciutadans, treballadors, empreses, inversors, etc.

És d'esperar que aquest període transitori impliqui la signatura d'un acord multilateral entre Catalunya, Espanya i la UE pel qual es garanteixi, com a mínim: a) la vigència de tota la legislació comunitària a Catalunya, b) el manteniment de Catalunya al mercat únic i c) la vigència de les quatre llibertats de moviment (per a persones, treballadors, empreses i capitals) per als agents catalans, espanyols i comunitaris en tot el territori de la UE, inclosa Catalunya.

Mentrestant se seguirà negociant amb les institucions, el pes i la representació que la República Catalana tindrà al si de la UE (presència al Consell, a la Comissió Europea, al Parlament Europeu, al Tribunal de Justícia de la UE, etc.) i la seva contribució a les arques comunitàries, entre moltes altres qüestions. Cal recordar que la nova Espanya també haurà de negociar la seva representació i contribució a la UE, ja que haurà perdut població i PIB.

Estic convençut que la raó acabarà imposant-se. Catalunya vol ser part de la UE, vol participar del procés de construcció europea i treballar per una millor governança democràtica del continent. És inacceptable que la comunitat internacional aculli països que han aconseguit la independència a través d'un conflicte violent i que un país que s'autodetermina pacíficament i democràticament sigui sentenciat a l'ostracisme. Si aquest argument ètic no és suficient, sempre en quedaran de més tangibles, com ara que l'economia catalana representa el 2 % de la zona de l'euro, tant com la finlandesa o la grega, i està situada en un punt molt menys perifèric que no pas Finlàndia o Grècia. Així mateix, Catalunya és i serà contribuent neta a la UE, acull més de 5.500 multinacionals i és un centre vital de producció científica i d'atracció de talent.

Més enllà de la campanya de la por, un cop la realitat s'imposi, tots els actors buscaran una solució beneficiosa per a tothom. Com sempre s'ha fet a la UE.

la UE, és evident que l'afirmació que Catalunya quedarà fora de la UE l'endemà mateix d'haver declarat la independència no s'aguanta per enlloc. Per raons anàlogues, l'encaix o adhesió automàtica, l'endemà mateix de la declaració d'independència, també és improbable.

Què és, doncs, el més plausible que passi?

Primer, la nova República Catalana podrà negociar el seu encaix a les institucions de la UE amb la tranquil·litat de

“*Un cop la realitat s'imposi, tots els actors buscaran una solució beneficiosa per a tothom. Com sempre s'ha fet a la UE.*”